

Miljö- och energidepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm
m.registrator@regeringskansliet.se

Remiss av underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat. Ert dnr: M2015/1162/KI

Länsstyrelsen Gävleborg har tagit del av Miljö- och energidepartementets remiss *Underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat*. Länsstyrelsen delar bilden av att klimatanpassningsarbetet i Sverige behöver samordnas och intensifieras. Materialet som skickats ut är i många avseenden omfattande och relativt spretigt. De åtgärder som föreslås är av väldigt olika detaljeringsgrad och eftersom en av huvudåtgärderna är att etablera en klimatanpassningspolitik med tillhörande nationell strategi och handlingsplan hade det varit önskvärt att utredningen hade koncentrerat sig på de övergripande frågorna.

I detta svar kommer Länsstyrelsen att fokusera sina synpunkter till den färdplan som presenteras i kapitel 3 och de övergripande åtgärder som föreslås i samma kapitel. För synpunkter på övriga åtgärder bifogas ett dokument, där enskilda åtgärder kommenteras.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att en nationell strategi och organisation för klimatanpassning behövs. Att stärka den departementsövergripande samordningen för klimatanpassningsfrågor är önskvärt. Organisationsfrågan mellan myndigheter anses inte vara tillräckligt utvärderad och utredd i denna kontrollstation, speciellt ser Länsstyrelsen att rollen för Centrum för klimatanpassning vid SMHI behöver utredas, då den enligt detta förslag blir mycket omfattande. Länsstyrelsens anser att Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning fyller en viktig roll i samverkansprocessen mellan de nationella myndigheternas arbete med klimatanpassning och för kunskapsspridning. Nationellt strategiskt arbete och forskningsinriktningar bör däremot ledas av andra aktörer.

Utredningen saknar också, trots sin stora omfattning, en bredare syn på klimatförändringarnas effekter på samhället, och präglas av den syn som råder hos de myndigheter som idag är aktiva inom området. Alltför stor vikt har lagts på risker kopplade till naturkatastrofer och samhällsplanering,

frågor som rör ekosystemtjänster, hälsa, livsmedel, etc är förvisso nämnda men behöver lyftas.

Slutligen håller Länsstyrelsen med om att regionala och lokala aktörer har en nyckelroll i det framtida arbetet med klimatanpassning. Det avspeglar sig dock inte i tillräcklig grad i denna kontrollstation. Beskrivningar av landstings och regioners roll i klimatanpassningsarbetet är nästan obefintligt i underlaget.

Synpunkter på färdplan

Regering och departement med rådgivande funktioner

Länsstyrelsen är positiv till förslaget att klimatanpassning skall samordnas på departementsnivå genom en kontaktpunkt och ett ansvarigt departement. Länsstyrelsen är också positiv till förslaget om en nationell expertkommitté. Expertkommitténs sammansättning bör dock avgöras av ansvarigt departement och det finns goda skäl att göra kommittén fristående från myndigheter som idag arbetar och forskar inom frågan, för att bidra med vetenskapligt oberoende.

Länsstyrelsen anser också att behovet av en sammanhållen nationell strategi och handlingsplan är stort och att ett arbete med att ta fram dem är viktigt. Strategin bör avgöra hur arbetet i framtiden skall struktureras och utformas med utgångspunkt från de identifierade behoven. Föreliggande utredning fyller vissa av dessa behov men långt ifrån alla.

En konsekvens av ett nationellt strategiarbete är dock att många åtgärder i detta remissdokument bör avvakta denna nationella strategi och handlingsplan för att den skall vara meningsfull. Samtidigt finns ett stort behov av att säkerställa att klimatanpassningsarbetet ändå fortgår under tiden strategin tas fram. Länsstyrelsernas samordnande roll och handlingsplaner tillsammans med flera av de mer övergripande aktuella åtgärderna i detta dokument, liksom tydligare uppdrag till berörda sektors- och expertmyndigheter, utgör då en bra grund för fortsatt arbete fram till dess att den nationella strategin och handlingsplanen är på plats. Många detaljåtgärder bör dock utvärderas i strategin eller av berörda myndigheter.

Nationell myndighetssamordning

I frågan om nationell myndighetssamordning ser Länsstyrelsen ett behov av samordning och tillgängliggörande av resultat och kunskapsspridning. Där fyller Nationellt kunskapscentrum en stor roll. Det är mer tveksamt om själva arbetet behöver samordnas av en enskild myndighet, förutsatt att nationella sektors- och expertmyndigheter får tydliga instruktioner, enligt åtgärd 3.5 och 3.6. Länsstyrelsen ser dagens stöd från Kunskapscentrum för klimatanpassning som viktigt och värdefullt och att nuvarande finansiering bör upprätthållas. Vad gäller utökade ansvarsområden för Kunskapscentrum

anser Länsstyrelsen att nuvarande period bör utvärderas och centrumets funktion och uppdrag preciseras och samrådats, innan beslut om permanent utökad finansiering tas.

Om en nationell samordning och styrning av det nationella klimatanpassningsarbetet anses behövas är det sannolikt lämpligt att ansvaret och organisationen delas mellan myndigheter, eller görs fristående. Det är också av stor vikt att det då förses med resurser och tvärssektoriell kompetens. Ingen myndighet har idag den breda kompetensen som behövs för att aktivt samordna och driva det nationella klimatanpassningsarbetet.

Underlag till uppföljning och utvärdering av nationella strategier och handlingsplaner

Det saknas ett flertal myndigheter som bör beröras av denna del i färdplanen, exempelvis Havs- och vattenmyndigheten, Boverket, Riksantikvarieämbetet, Folkhälsomyndigheten, Trafikverket etc.

Underlag till prioriterade forsknings- och utvecklingsinsatser, samt tillgängliggörande av kunskap och beslutsstödsverktyg

Gällande forsknings- och utvecklingsinsatser anser Länsstyrelsen att det är bra att prioritering av forsknings- och databehov utreds. För att säkerställa forskningens oberoende är det viktigt att utveckling och prioriteringar av framtida forskningsinsatser görs av aktörer som inte själva bedriver forskningsverksamhet inom området. Underlag bör tas fram av forskningsråden och andra forskningsfinansiärer i samverkan med samtliga berörda myndigheter.

Länsstyrelsen noterar också att de förslag till framtagande av nya data som tas fram har ett starkt fokus på geodata. Länsstyrelsen har inga större tvivel på att de data kan vara användbara men noterar att många andra dataset också skulle vara nödvändiga, speciellt gällande tvärvetenskapliga frågor, där data för att utvärdera klimatförändringarnas effekter på olika samhällsfunktioner samlas in.

Nationell sektoriell samordning

Länsstyrelsen ser, som noterats ovan, mycket positivt på att berörda sektors- och expertmyndigheter får tydligare uppdrag att arbeta med klimatanpassning och ta fram mål och handlingsplaner. Det är åtgärder som sannolikt skulle hjälpa stort i det regionala arbetet.

I kapitel 9 (och kapitel 3.1) beskrivs ett stort antal bra åtgärder som berör olika myndigheter. För att inte bakbinda de enskilda myndigheternas arbete med handlingsplanerna bör flera av dessa förslag, även de, avvakta de enskilda myndigheternas handlingsplaner och i viss mån en nationell strategi.

Regional samordning

På regional nivå anser Länsstyrelsen det är bra att samordningsansvaret permanentas, nätverk och arbetsmetoder är redan etablerade och handlingsplanerna håller på att genomföras. Regioners och landstings roller är också viktiga i det regionala anpassningsarbetet och resurser för att stärka dessa aktörer behövs.

Lokal samordning

Att kommunernas stora roll i klimatanpassningsarbetet lyfts är positivt. Länsstyrelsen efterfrågar därför konkreta förslag för att lyfta de lokala anpassningsresurserna. Intresset från kommuner, regioner och landsting är stort men ofta saknas såväl resurser såväl som handfast kompetens.

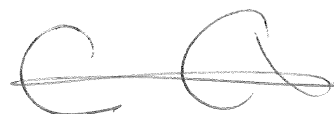
Sättet som kommunerna bör tilldelas resurser behöver dock breddas och preciseras för att utformas effektivt. De kommunala klimatanpassningsfunktioner som föreslås inrättas enligt åtgärd 3.12, är otydliga. Den föreslagna kostnaden är också förhållandevis omfattande för ett enbart bekosta personella resurser. Det kommunerna har lyft fram som önskvärda satsningar är medel för olika typer av klimatinvesteringar, med bredare fokus än naturolyckor. Det är också sannolikt att flera kommuner ser ett ytterligare behov av stärkt intern samordning. En tänkbar lösning är snarare ett omfattande stöd där kommunerna själva kan definiera sina behov och sedan ansöka om medel. På så sätt skulle olika kommuners behov av samordning, kompetenshöjning och investeringar kunna mötas.

Ärendets beredning

I ärendet har länsråd Veronica Lauritzsen beslutat. Klimatanpassningssamordnare Christoffer Carstens var föredragande. Lise Ekenberg, enhetschef, enheten för Samhällsutveckling och samhällsskydd, Kalle Gullberg, enheten för Landsbygd och tillväxt, Sara Lennmalm, enheten för Samhällsutveckling och samhällsskydd, Anna Westin och Barbro Hårding, enheten för Kulturmiljö och folkhälsa har också deltagit i arbetet.

Veronica Lauritzsen

Christoffer Carstens

Bilaga: Åtgärdslista med kommentarer